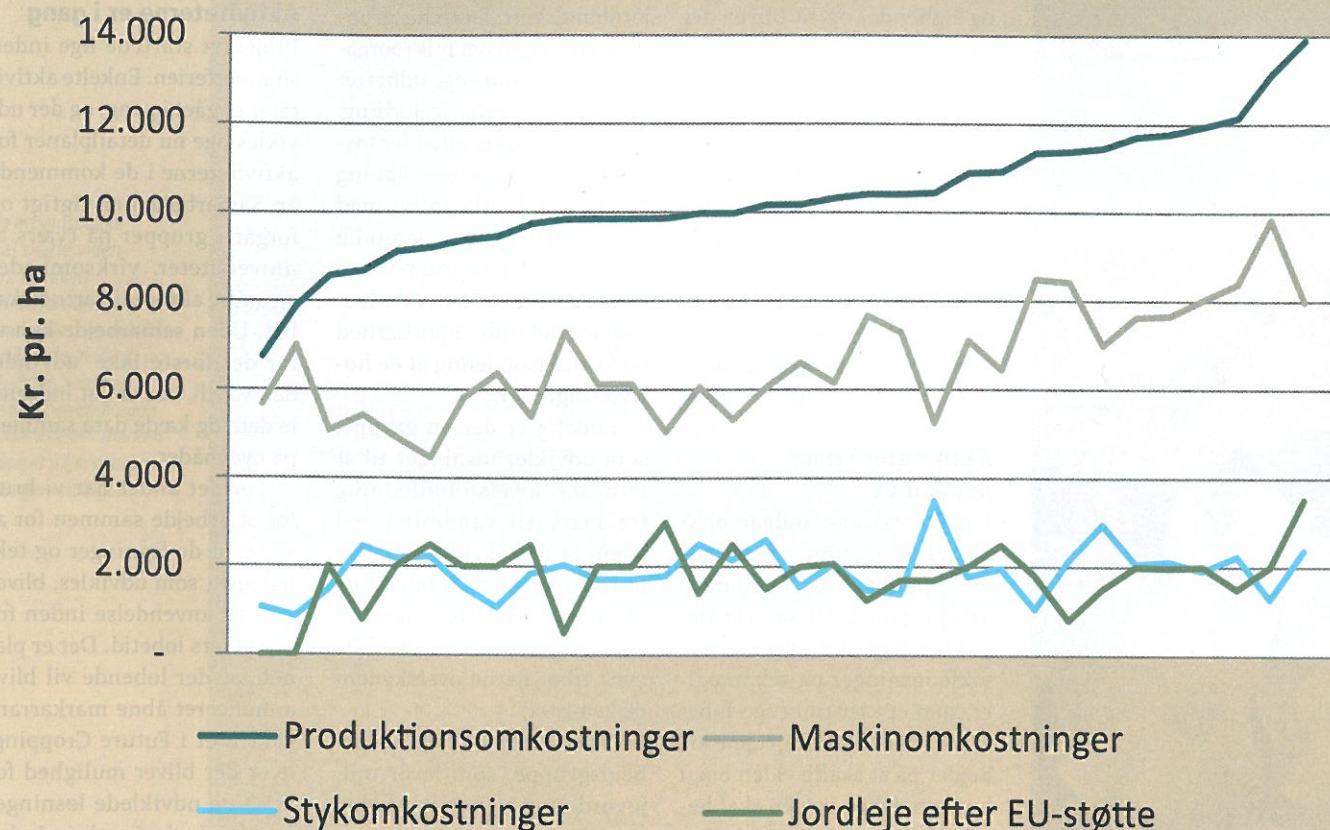

Fordeling af omkostninger pr. ha, slætgræs

Vurdér økonomien i foder- og markplaner

FMS-analyse: Få kendskab til produktionsomkostninger på udvalgte afgrøder og optimér din foderforsynings- og markplan for at udnytte det fulde potentiale i mark og stald.

Af Maria Sørensen, Peter Hvid Laursen og Michael Højholdt, Seges.

Kender du dine omkostninger ved at fremstille en FEN majs? Eller ved du, hvilken afgrøde du kan fremstille til de laveste omkostninger?

Hvis svaret er nej, kan du være en af dem, der vil have stor gavn af at få lavet en FMS-analyse. Den kan bruges til at vurdere de økonomiske konsekvenser

ved alternative strategier for foderforsyning, afgrødevalg og maskinanvendelse.

Stor spredning

Fremstillingsprisen på grovfoder varierer meget fra bedrift til bedrift. I Business Check Kvæg 2014 lå den mellem 90 og 230 øre pr. FEN. De største forskelle lå oftest i maskinomkostningerne - inklusive arbejde - og varierede på samme bedrifter mellem 4.000 og 11.000 kr. pr. ha.

Blå bog

Maria Sørensen, konsulent, Seges, Kvæg.

Beskæftiger sig bl.a. med økonomi inden for malkekvæg, slagtekalve og foder.

Der kan altså være mange penge at hente ved at reducere sine maskinomkostninger pr. ha, men det første skridt på vejen er at få kendskab til omkostningerne. Det kan ske ved at lave en FMS-analyse, der er langt mere detaljeret i beregningsformen end Driftsgrensanalysen. Samtidig er der mulighed for en skarp opdeling af omkostningerne mellem mark og stald.

FMS-analyse

FMS-analysen kan anvendes til at udregne produktionsomkostninger på afgrødeniveau for foder- såvel som salgsafgrøder. Også her ses der store udsving. Se figur 1,

Figur 2. Fordeling af omkostningerne pr. ha for slætgræs.

Fire gode råd:

- Få udarbejdet en FMS-analyse.
- Gennemgå resultaterne i et tværfagligt forum med dine rådgivere.
- Opret alternative scenarier og diskuter resultatet af ændringerne.
- Iværksæt forbedringstiltag og brug tallene aktivt.

der viser produktionsomkostningerne pr. FEN for slætgræs.

Produktionsomkostningerne består af stykomkostninger som udsæd, handelsgødning, arbejds- og maskinomkostninger - både egne maskiner og til maskinstation - samt jordleje fratrukket EU-støtte. Figur 2 illustrerer forholdet mellem dem.

På baggrund af en række FMS-analyser har vi fundet gennemsnitværdier for forskellige afgrøder. I tabel 1 vises nogle udvalgte værdier for majs og slætgræs. Her ses det blandt andet, at de gennemsnitlige omkostninger til høst og hjemkørsel er på 3.752 kr. pr. ha for slætgræs. Figur 3 viser den store variation i de beregnede omkostninger.

Alternative scenarier

En stor gevinst ved brug af FMS ligger i muligheden for vurdering af foder- og markplan i forhold til alternativer. På kvægbedrifter kan man indtaste alternative foderplaner og tilhørende ændringer i markplanen. Herfra beregnes de økonomiske konsekvenser ved ændring af foderforsyningsstrategien.

Når man vurderer alternative scenarier mod hinanden i FMS, er det vigtigt at tage højde for den

medfølgende risiko ved at ændre i strategien.

Finder man, at man kan forbedre sit resultat relativt lidt f.eks. med 50.000 kr. på bedriftsniveau, så bør man forholde sig til, om det opvejer risikoen.

Hermed undgår man, at tabet bliver større end gevinsten ved ændringen.

Når resultaterne fra FMS er gennemgået, kan man her ud fra iværksætte forbedringstiltag.

Derudover bør tallene efterfølgende bruges aktivt i enhver situation, hvor man overvejer ændringer som fornyelse af maskinparken eller ændringer i foderforsyningsstrategien.

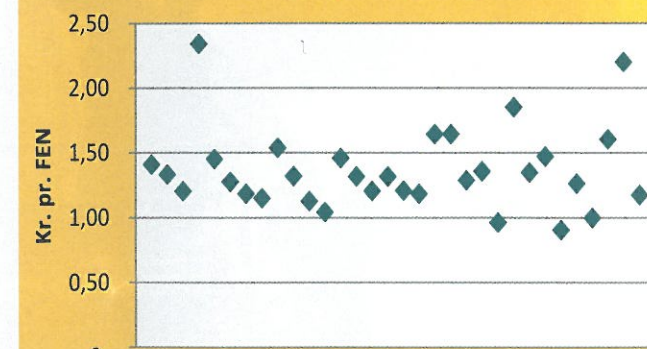
FMS analysen

- FMS analysen kan klarlægge, hvad det faktisk koster dig at producere de enkelte afgrøder og give grundlag for at optimere i mark- og foderplan.
- Det kan give store økonomiske gevinster på bundlinjen.

		Majshelsæd	Slætgræs
Udbytte	FEN/ha	11.157	7.848
Produktionsomkostninger	Kr./FEN	0,89	1,36
Maskinomkostninger	Kr./ha	4.991	6.634
- Jordbearbejdning	Kr./ha	806	368
- Såning	Kr./ha	463	121
- Gødskning	Kr./ha	1.103	1.473
- Vanding	Kr./ha	166	605
- Plantebeskyttelse	Kr./ha	401	13
- Høst og hjemkørsel	Kr./ha	1.956	3.752
Stykomkostninger	Kr./ha	2.923	1.966
Jordleje efter EU-støtte	Kr./ha	1.952	1.777
Produktionsomkostninger	Kr./ha	9.866	10.376

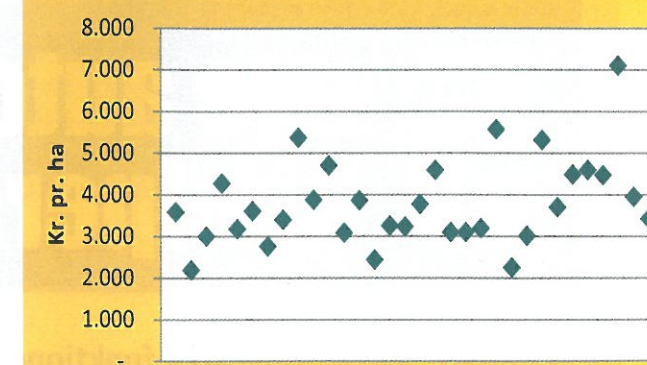
Tabel 1. Gennemsnitsværdier fra FMS-analyser for 33 bedrifter, 2014.

Produktionsomkostninger pr. FEN, slætgræs

Figur 1. Produktionsomkostningerne pr. FEN for slætgræs.

Høst og hjemkørsel, slætgræs

Figur 3. Omkostninger til høst og hjemkørsel pr. ha for slætgræs.